

**IVLII NIGRONI E
SOCIETATE IESU
ORATIO IN
LAUDEM S.
HYACINTHI**

IVLII NIGRONI

E SOCIETATE IESU

Oratio

Oratio hæc habita est Romæ, in Templo S. Mariæ supra Minervam, in multorum S. R. E. Cardinalium, religiosorum virorū Ordinis prædicatorij, aliorumq; nobilium Auditorum frequentissimo conuentu: dum sacrosanctum Missæ sacrificium publica, solennique ceremonia in honorem S. Hyacinthi, ab vniuersa Prædicatorum religiosissima familia, primum fieret: octavo postquam inter beatos adscriptus est, die: hoc est Dominica secunda post Pascha, quæ incidit in diem 24 Aprilis Anni 1594.

ROMÆ, Apud Aloygium Landerman.

MDCXCII

21 PAVLVS B. PAVLVS

IN LAVDEM S. HYACINTHI

POLONI

ORDINIS PRAEDICATORVM

ORATIO

HAETOR vehementer, hodierna die in hoc augusto celebriq; templo mihi dicendi munus obtrigisse. Cardd. Amplissimi, Patresq; religiosissimi. Nam etsi permagnum quiddam est, & vero etiam pertimescendū, in tot virorum dignitate, iudicio, sapientiaq; praestantium corona, vnum quempiam peregrinum, ignotum auditoribus, imparatū, assurgere ad dicendum p̄ne ex tempore, de laudibus Beatissimi Viri Hyacinthi, qui post septem martyres cognomines suos primus huiusce nominis Cōfessor, Doctor, ac Virgo, in caelestium numerum relatus est: tamen non valde gaudere non possum, cum animaduerto, eo mihi die dicendum esse, quo primū die sanctissimi huius Viri memoria solenni ritu, prece, sacrificioque colitur, à Praedicatorum religiosissima Familia, quorum vitam ille viuens professus est: & eo in templo, quod iamdudum esse noui plenissimum sanctitatis: eorum rogatu, quibus optantibus obsequi mihi gloriosissimum duco: addo etiā apud eos potissimū Auditores, qui pronis auribus, beneuolisq; animis excipient oratoris vocem de virtutibus eximij, singularibusq; ornamentis praclarissimi Confessoris sui, differrentis: & quod caput est, eo de Vi-

A 2 ro di-

4
 ro dicendum, in quo exornando, ne in sanctissimo quidē
 oratori, quāuis eum vox, latera, tempus deficerent,
 deesse potest oratio. Illud unum tunc non nihil comouet,
 Auditores, vnde nam potissimum in tanta rerum am-
 plitudine, laudandi summan exordium: ab his ne rebus
 quas Victor sui contempsit, an ab ijs quas forriter, san-
 cte, admirabiliterq; gessit? etenim difficile dictū est,
 difficilius iudicatu, vtrum Hyacinthus in rerum vul-
 go speciosarum contemptione fuerit admirabilior, an
 in conatu pie laudabiliterq; gerendarum. At quia neu-
 trum genus rerum sileri sine culpa potest, & ordiri ne-
 cessē est ab alterutro, exordiamur à primo. Erat igitur
 Hyacinthus familia pernobili natus, & in amplissimo
 Poloniæ Regno natus, vbi Nobilitas antiquissimo iu-
 re, creādis sibi Regibus, ipsa sibi libere dominatur. Fue-
 rat ab illustribus parentibus educatus egregie doctri-
 nis eruditus non vulgaribus: erat Iuonis Cracouiz
 (quæ ciuitas Regni polonici caput, & regia sedes est)
 Episcopi copiosi ac locupletis fratris filius: à quo, &
 canonicatum erat in eadem Ecclesia consecutus. Quid
 præterea? rebus grauioribus gerendis erat exercita-
 tus a patre: Romæ versatus aliquandiu; Romanæ cu-
 riæ carus; Pontifici, qui tunc Ecclesiam vnīuersam gu-
 bernabat, Honorio Tertio gratosus: ac proinde non
 modo tenebat pæne manibus Episcopatum Cracouien-
 sem, sed etiam ad amplissimos quodque honores sibi
 aperuerat viam. Quid hic expectatis Auditores? Posi-
 tus in tam secundo rerum humanarum fluentium ad
 voluntatem cursu; ætate, ingenio: nobilitate, gratia,
 opibus; honoribusq; florens, spōte sua, diuinā quadam
 animi celsitate prædictus, isthæc momento tēporis vni-
 uersa despexit, repudiavit, abiecit: ac meliora ornamē-
 ta vitæ præsentis; melioraq; bona consequentis intue-
 maluit nuncium Mundo remittēs delicias afflictatio-
 ne corporis; honorum splendorem obscuritate vitæ; di-
 uitias.

Ferdin. de
 castiglo in
 historia ge-
 nerali ord.
 præd. P. 1.
 lib. 1. c. 48.
 & l. 2. c. 47.
 Seraphinus
 Razzi. l. de
 sanctis ordi-
 nis prædi-
 catorum.
 Aug. Mon-
 talcinus or-
 din. præd.
 in summi. vi-
 tæ & mira-
 culorū Hy-
 acinthi.

5
 uirtus paupertate religiosa cōmutare, gratiamq; Dei,
 gratiæ mortalium anteferre. O animum excellum, o
 mentem altissimam viri res caducas omnes, sed pru-
 dentissime despicientis. Quem enim ordinem reli-
 giosorum in hac vitæ commutatione complexus est &
 eum nimirum, qui vna cum Ordine Minorum à Frã-
 cisco Afsisiate Viro notissimæ sanctitatis instituto,
 tunc primum ad salutem Christianorum effloresce-
 bat; Ordinem inquam Prædicatorum, viuente adhuc,
 atque illum recipiente in ordinem, ipso Sanctissimo
 viro Dominico, qui hanc familiam & fundauerat &
 ducebat. Quo consilio & qua mente? cuius impulsu
 complexus? eo sane consilio; vt sibi per religiosam
 vitam facilius ad Cælum aditum patefaceret: ea
 mente, vt patriæ commodius prodesset suam ope-
 ram deposcenti: eius impulsu, qui quemque ad op-
 timum semper impellit. Cum enim suo patruus, de suo
 grege sollicitus Pastor enixe peteret à S. Dominico, vt
 in Poloniam è suis sodalibus mitteret, qui populos il-
 los verbo excolerent & exemplo: contra Dominicus
 affirmaret se, peritum regionis illius ac linguæ, qui
 mitti possit, habere neminem: Hyacinthus de repen-
 te diuino afflatus spiritu, Dominici ad pedes accidit,
 ei se offert nec opinanti: nulla interponitur mora, in-
 duitur religioso habitu, recipitur in disciplinā, con-
 secratur Deo in familia Prædicatorum. Quam cū ego
 nomino, (honoris enim & veritatis causā nominabo
 sapissime) cupio vos Auditores, testatus Deum im-
 mortalem me nihil gratiæ, nihil auribus dare; cupio
 inquam, vos intelligere cum religiosorum hominum
 ceterum optimis temperatum legibus, per Honorium
 Tertium Pōtificem ab Apostolica sede comprobatū,

Hier. Pla-
 tus lib. 2. de
 bono stat.
 telig. c. 82.

mis,

mis, qui christianorum magistri merito habetur, per quadringentos fere annos floruit: non modo Dominicum parentem suum, Thomam Ecclesie doctorem, Petrum martyrem, Vincentium concionatorem egregium, Antoninum episcoporum formam, aliosque in sanctorum numero rite locatos educavit: sed etiam, quod ego maximum duco, cum propria sit ac solida laus (illa enim cum alijs religiosorum ordinibus communia sunt) iam inde ab ipso ortu, usque ad hoc tempus, perpetuus fuit, constans & acerrimus, non ad sudoris modo, sed etiam ad sanguinis usque effusionem, catholicae fidei, sinceræque Religionis & defensor & Propugnator. Magna laus hæc Hyacinthi est Cardd. Illustriss. fuisse tantæ filium Parentis: magna laus Familie, tanti fuisse filij Parentem. optimam Hyacintho dederat educationem Mater: maximam Hyacinthus reddidit decus Matri. Dicam iterum, & clara voce atque interea dicam, ut omnes exaudiant. Magna Hyacinti laus est, ex Ordine prædicatorum extitisse: verum fortasse non minor illa est, fuisse ex primis, qui sunt in hunc ordinem cooptati. Prudenter enim Vmberus quintus Magister vniuersi Ordinis vestri monuit, Patres optimi, ut in Ecclesia sua fundanda Christus Saluator noster Apostolos excitauit, Viros, ut vno verbo dicam tales, quales posterioribus seculis omnino nulli extiterunt: ita religiosorum hominum ordines nutu diuino recens institutos, diuino item instinctu, viri magni animo & prudentia rerum agendarum: magni ingenio, doctrina, eloquentia, magni probitate ac virtute coplectuntur, quales eorum posterius desiderare magis quam videre consueuerunt. Quare cum Hyacinthus ab ipso Auctore ordinis Dominico sub initium erectæ familiaris in prædicatorum numerum lectus & adscriptus fuerit, merito dici potest, Apostolus vestri ordinis, & vel hoc ipso nomine, quod inter primos adscitus sit,

Humb. Inc.
23. Reg.
S. Aug. cap.
140.

fit, magnus & ad magna vocatus à Deo putandus est.
 Dixi de rerum humanarum despicientia: restat de re-
 bus gestis dicendum. Hyacinthi porro res gestæ, aut
 actiones fuerunt virtutum, imitandæ; aut miracula
 admiranda, quæ partim ab eo dū viueret, patrata sunt;
 partim post felicem excessum è vita. Ac mihi quidem
 in Polonia, quo non multo post mutatam vitæ ratio-
 nem, iussu Dominici, vineæ euangelicæ causæ colen-
 dæ profectus est; & vbi tanquam in latissimo campo
 diutius virtus eius quaquaversus excurrit: mirabilis
 visus est, in actione vitæ cum contemplatione tempe-
 randa; mirabilis etiam in reliquis virtutibus, quæ in-
 ter se pugnare videntur, mira quadā concordia per-
 miscendis. Etenim humanissimus erat in alios, aduer-
 sus seipsum asperrimus. Peccata in aurem sibi confitē-
 tibus collachrymabatur; & in eorum animos aculeos
 reprehensionis salutariter iniiciebat. Interdiu ad las-
 situdinem vsque defatigabatur agendo: & ad Sancto-
 rum aras pernoctabat in precibus. Assiduus erat in
 concionibus; & terga nodosis funiculis ad sanguinē
 vsque verberabat. Peregrinabatur pedes, & diem in-
 tegrum ieiunus. Sollicitus erat de salute finitimarum
 regionum, nec tamen provinciam suam incultā de-
 serebat. Quis proh Deus immortalis tor res, tam dif-
 ficiles, tam inter se pugnantes conficere colligareq;
 potuisset, nisi diuina magnitudine animi ac sapientia
 fuisset instructus? O vir laborum victor, quam angus-
 ta erat pectoris tui latitudini Polonia provinciarum
 omnium amplissima, cum de finitimorum regnorum
 salute cogitabas? cum in Bohemiam concionatores,
 euangelicosque operarios submittebas? cum ipse met-
 lustraturus vastissimas illas regiones ad Septentrio-
 nes Orientemq; porrectas, & tamen diuini verbi labo-
 rantes satiaturus, eo iter arripiebas? Attendite quæso
 Auditores, rem singularem, admirabilem, inauditam,
 cum

cum miraculis æquādam prophetarum. Deligit tres
 è suis, itineris comites & laboris: pedes irer ingredi-
 tur Masouiam versus, peruenit ad fines eiusdem pro-
 uinciæ, quæ Poloniæ adhærescit, cum ad oppidum ce-
 lebre cui nomen est Vislogrodiū diuertere cuperet
 incurrit in flumen (Visulam opinor) cum per se ma-
 gnum, tum vero liquefacta niue, fractoque gelu tur-
 gidius solito atque incitarius. Non pons, non liuter, se
 offerebat transeuntibus. Charitas cupidum ante no-
 ctem in oppido concionandi, traicere imperabat: sed
 humana subsidia deerant charitati. Quid hoc loco
 cōsiliij capiat, Auditores, Christi peregrinus? Nō erat
 ille Moyses, qui virga Erythræum mare secans, ape-
 ruit suis viam inter tumentes fluctus. Non ille Iosue,
 qui Iordanem cohibere cursum incitatum iussit. Nō
 Eliseus, qui pallio diuisit iam doctum hominibus pa-
 rere, Iordanem. Memor tamen eundem præesse at-
 que inesse rerum Naturæ Deum qui omnia possit:
 memor Christi Domini sui supra mare quondam am-
 bulantis, spe ac fiducia plenus, diuinitus vt par est cre-
 dere excitatus, audet rem tentare supra Naturæ vi-
 res. Quid faciat? Dat se primum in preces cum co-
 mitibus: deinde Signo munitus Crucis, nouo modo,
 non ante Christum, vt reor, audito neque vſitato, flu-
 uium non fluentem aquis, sed furentem vndis, sed fer-
 uentem vorticibus, sed ingentia glaciei frustra voluē-
 tem, premit, calcat, transmissurus pedibus calceatis
 quali solidam tellurem nihil cedentem plantis. Soda-
 les metu percussos, pendentes animi, inopes consiliij
 nihil fluctuans ipse, nihil subūdens, animare, inuitare,
 prouocare vt se insequantur, renuere illi, rem metien-
 tes humano modulo, stupere, formidare periculum,
 hære in ripa. Hic Hyacinthus tergo fluminis susten-
 tatus, stans in gradu, tanquam alter Eliseus projicit
 palliū: eo vt explicato, pro nauigio vtatur, imperat.

Exodi. 14.

Ios. 3:

4. Reg. 2.

illi tandem mirando Magistri sui statu minime fluctuantis animosiores facti, committunt se pallio, credunt se vndis: & trahente inusitatam nauiculam, gubernanteq; Hyacintho, delati aliquantum amne secundo, fluuium omnes transmittunt incolumes, sicca tunicæ talaris ora, ne soleis quidem madefactis. Quid in hoc miremur Auditores? Fidē ne in Dei providentiam, an factum ipsum? maxima fides: maximū factum: illa singularis; hoc plane nouū. Calcauit Christus vndas intumescētis lacus: Hyacinthus rapidissimi fluminis fluctus. Prescit plantis sambriuinum stagnum placato & quore Maurus, ad imperium Benedicti Abbatis parendi magis cupidus, quam cogitans de periculo: Hyacinthus Vistulam incitatissimo cursu præcipitantem, vltro, meditatatus, periculi gnarus pedibus prescit. Scidit Eliseus Pallio Iordanem profluentem vt vado ipse transiret: suis hic discipulis de pallio lembum fecit. Christum imitatus Hyacinthus, Maurum vicit in se, Eliseum pæne vicit in suis. cōstanti fama accepimus. S. Franciscum cui à Paula patria cognomen est, sicili ense fretum, pallio suo pro cymba vsum traieciisse, quod inhumani nautæ sine naulo transportare virum pauperimum recusassent, ac deseruissent in littore. magna res; magnus animus; Fides & que vt illa mirabilis. at quod longo intervallo post Hyacinthum vixit Franciscus; potuit à Hyacintho didicisse, audere magna, fidere Deo. neque enim indignum est, virum sanctū, sancto erudiri Magistro. Mitto reliqua. nō enim est huius temporis, hoc est semihoræ, non dico explicare orpando, sed per censere numerādo miracula omnia Hyacinthi, spectata, probata fidei, testata. extant publicæ tabulæ: extant diplomata pontificia: extat libellus ex historijs ea complexus vniuersa. ibi dicuntur mortui non pauci per Hyacinthum ad vitam reuocati; manca digitis, ma-

Matth. 14.

S. Greg. l. 2.
Dial. c. 7.

4 Reg. 2.

Ex Breulario

nus redintegratæ redditæ segetibus fruges, quas grādo sustulerat: depulsæ febres, eiectiones dæmones de corporibus: cæcis videndi, audiendi surdis. claudis ingrediendi restituta facultas. ex dictis facite de reliquis coniecturam. Iam vero quando in eo primario templo sumus, cui Beatissima Virgo Maria cura mater-na præsidet, fas non est præterire Hyacinthi religionem, qua colebat eam gloriosissimam cæli orbisq; Reginam; quæ cum omnium religionum ordinum, tum in primis prædicatorum, Patrona est, is igitur nullum diem festum tantæ Virginis aduentare sinebat, quin pridie se vino ciboq; omni, præter panem abstineret. tanta erat cum ea familiaritate pia coniunctus, ut tamquam cum amantissima Matre filius ageret in precibus suis: illa vicissim erga Hyacinthum, ut mater erga carissimum filiolum gereret sese. nam primum oranti illi ad aram ipsius, pridie eius diei, quo virgo in conuentum beatorum corporum recepta est, visa est repente labi de cælo incredibili circumfusa splendore, quæ hunc filium suum affata est suauissimis verbis, atque ad progressus in virtute continuandos adhortata vehementer. deinde cum placuit Deo auctori vitæ, mercedem laborum reddere Hyacintho, ei pia Mater, quo paratior esset ad exitum vitæ mortalis, diem mortis, atque horam prænuntiavit. Quin etiam eo ipso die, quo Virgo quondam in cælum abiit, Hyacinthus hortatus ante obitum suos, ad vitam virtute colendam, sacramentisq; omnibus instructus, corpus quod corrumpitur in terra deseruit, atque in cæleste domicilium beatorum euolauit. Postremum, ut sanctissimæ cuidam femine, quæ annos toto quadraginta summa integritate vixerat, per visum significatum est, eademmet Dei Patrens multis beatorum mentium comitata cohortibus, animum eius inuexit in cælum; atque inter beatos

I I

tos non humili in sede collocavit. Vix obierat, cum sepulchrum coruscare miraculis cœpit. inter quæ illud, quod eximiæ cuiusdam virtutis argumentum est, nullo modo prætereundum videtur. In funere priscorum Regum, Auditores, atque Imperatorum defunctorum, cum eorum impura cadauera de more cremarentur, ut fœtoris grauitas à naribus viuorum depelleretur, magna vis odorum in eundem rogam conijciebatur. ducentas & decem lecticas odoribus pretiosissimis refertas arsisse cum L. Sylla testantur historix: quin etiam in eodem ambizioso funere, humanæ magnitudinis simulachra duo, alterum Syllæ, alterum lictoris, ex diuersissimis lectissimisque odoribus, quos Romanæ fœminæ contulerant, ficta, cum ex sanguine corpore, ijsdem flammis incensa fuere. Verum dissimilem voluit Deus mortem esse piorum. quorum sanctissima corpora, ut ab omni turpitudine dum viuerent, abhorrerent; sic mortua, integra ferre, atque ab omni corruptela diuino munere conseruantur aliena. lōgum esset narrare de omnibus, quorum è sepulchris patefactis, sepulchrorumue rimis, mira quædam ac diuina suauitas odoris afflata est. Ac ne egrediar ex ista vestra familia prædicatorum, Patres optimi, ubi tot virtutum exempla suppetunt, & miraculorum: nonne vestris annalibus proditum est. Dominici Familiæ conditoris; Iordanis qui proximus Dominico, in ordinis ductu successit: Thomæ Aquinatis Theologorum Magistri corpora, de sepulchris odorem spirauisse? neque vero defuit diuinum hoc beneficium Hyacintho, cuius ad sepulchrū procumbentes multi deprecaturi, marmore; de more pie osculati, suauissimum odorem effluere inde senserunt, ac testati sunt. æquum enim erat ut celestis odoris iucunditate, eius qui diuino quodam, non humano modo vixisset, ne mors quidem, quæ maxime

Plutarchus
in Sylla.

putatur hominis propria, humana videretur. Sed quā virtutem Auditores, significari hoc odore ac remunerari dicemus? eam opinor, quā Hyacinthus in virgine Dei Matre tantopere suspiciebat, adamabat, æmulabatur, Virginitatem. Huius virginitatis odor indicium; huius virtutis & suauitas præmium fuit. Id quod Stanislaus martyr sanctissimus Cracouiæ quondam Episcopus, Prædoteꝝ Episcopo item Cracouiæ funeris curatori, oranti à funere, atque obdormienti cælesti viso significauit. quo viso species Hyacinthi coronati, ac redimiti, Prædoteꝝ obiecta est; hoc est, præter coronam auream gemmis fulgentibus illuminatam beatitudinis summæ argumentum; gemina ferta cælestibus intexta floribus capite gestantis; quorum alterum Doctoris erat insigne, alterum Virginitatis ornamentum. At hoc loco quæret quispiam ex me: quando Hyacinthus in cœtum beatorū receptus est, ante septem & triginta supra trecentos annos: atque illa ipsa hora, qua celsit è vita, Diuinitas se illi in æternum contemplandam obiecit; quid ei factum est xv. Kal. Maias, hoc est nudius octauus? Fateor equidem vera esse quæ dicuntur: abiit Hyacinthus in cælum anno post Christum natum, ducentesimo quinquagesimo septimo supra millesimum, beatitudinem eo temporis puncto, quo abiit, cōsecutus: at id Ecclesiæ toti, nō ante diem quintum decimum Kalendarum Maiarum constitit. Diuinæ igitur Naturæ conspectu frui, beariq; Hyacinthum, vt ante id tempus pie credebamus, ita nunc certo scimus, ab eo tempore, quo Clemens VIII. Pont. Max. atque optimus, toto pectore in cōmune bonum incumbens, hac hyacinthina gemma, cuius fulgorem sanctitatis in Polonia Cardinalis ac legatus Apostolicæ sedis viderat, Ecclesiæ militantis Paludamentum exornauit. Qui gratificaturus Sigismūdo Tertio Poloniæ, ac huc
 ciz

cia Regi optimo, & potentissimo, Regnoq; Poloniæ
 nobilissimo per oratorem clarissimum virum id po-
 stulantibus: gratificaturus etiam vobis, Patres re-
 ligiosissimi, votis assiduis idem, precibusq; à Deo ex-
 petentibus, ritu solemniori, more maiorum, celebrata te-
 maxima, decreto diuinitus facto, Hyacinthum &
 beatum esse; & vt sanctum posthac toto orbe ter-
 rarum templis, aris, signis, tabulis pictis, facibus, odo-
 ribus incensis, sacrilq; colendum, inuocandum pre-
 cibus, propitiandum donis declarauit. Diu Hyac-
 intho debitus honos: non illi sublatus sed dilatus: non
 ereptus vlli, sed reseruatus multis. & reseruatus di-
 uina providentia huic temporis, quo peruersi quidam
 homines adeo impie in sanctorum cultum honoreq;
 inuehantur, vt reperia consuetudine à priscis vsque
 temporibus referendi viros probatæ sanctitatis in
 numerum beatorum, illi commutatæ religionis an-
 tiquæ coarguantur. reseruatus huic Pontifici, vt eius
 Clementiæ daretur insignis occasio, insigniter bene-
 merendi de familia vestra; Patres optimi. reseruatus
 denique vobis: vt sicut ineunte hoc seculo post salu-
 tem datam mortalibus decimo sexto, id est vt planius
 dicam, anno tertio & vicesimo, Antonino florentino-
 rum Archiepiscopo alumno vestro per Adrianum sex-
 tum Pontificem inter beatos adscripto, vester ordo
 decoratus est: ita etiam eodem seculo exeunte, an-
 no inquam quarto & nonagesimo, idem à Clemente
 Octauo, nouo honore declaratæ Hyacinthi beatitu-
 dinis illustraretur. Verum qua pompa id factum est
 Deus immortalis? qua celebratæ? qua lætitia? Di-
 cere audeo, Patres optimi, nec opinor, retinere dicā,
 neminem fere ex ordine vestro, tanto cum honore
 sanctum fuisse renunciatum, quanto Hyacinthum vi-
 didimus renunciari. Retulerunt quidem inter cælitæ
 Gregorius IX. Dominicum Parentem ac ductorem

mulquos

B 3 vestrum

vestrum: Innocentius Quartus Petrum, qui pro fide
 martyr occubuit, Iohannes XXII. Thomam Aquina-
 natem, qui doctrina sua toti præluce Ecclesie. Pares
 erant auctoritate illi Pontifices, Clementi Octavo:
 non nego, at ubi nam id præstiterunt Auditores? quã
 in celebribus, ac frequentibus Civitatibus? Reate Gre-
 gorius, in Umbilico, quidem Italie, vrbe vetusta, at-
 que honesta, quo valetudinis gratia ob salubritatem
 loci sub ætatem secesserat, sed tamen neque frequen-
 tia civium, neque magnitudine situs, Romæ compa-
 randa. Perusij Innocentius, quæ civitas per antiqua
 atq. illustris, licet sua habeat egregia nobilitatis or-
 namenta, celebritate tamen populi, haud opinor cum
 Romana contendet. Avenione in Gallia, Iohannes:
 quæ in vrbe maximi Regni nõ magna, neq. habitato-
 rum multitudine cū Romana, neq. splendore cõferenda,
 tamquam extorris Pontifex morabatur. Hoc neces-
 sitas tulit, esto: propterea, sanctitate magis, ceremo-
 niarum, quã celebritate locorū, cohonestatos assero
 illos beatos viros. At Hyacinthus, à Clemente, San-
 ctus, ac beatus iudicatus est, non in aliquo orbis an-
 gulo, sed in amplissima, celeberrima, & frequen-
 tissima Vrbe Roma, quæ vs. quondam caput orbis
 Imperio fuit, ita nunc Princeps est, religione. Quo
 in templo tanta vrbis? nempe in eo, quod quia Prin-
 cipi Apostolorum Petro dicatum est, & à summis
 Pontificibus, ceteratim regijs, sumptibus, restauratur
 magnificentissime, & pulcherrime exornatur, tem-
 plorum (vno excepto). Christiani orbis obtinet prin-
 cipatum, in eo, porro augustissimo templo, quam vi-
 sendus fuit, apparatus? qui numerus Cardinalium?
 quæ religio, ceremoniarum? quæ summi Pontificis
 Pietas & Maiestas? quæ frequentia ordinum omnium?
 quod piorum studium? qui concursus populi Roma-
 ni gratulantis? qui nisi Templo fuisset exclusus, in
 Templum

Platina in
 Greg. ix.
 Leander in
 Italiz de-
 scri. in Her-
 nicis.
 Litteræ Ca-
 nonizat. edi-
 tæ ex reg.
 Vatic. Gre-
 gor. ix. per
 Gerardum
 Vossium.

Templum Romam ipsam, suis effusam domibus, inclusisset. Quanta denique rerum omnium religione temperata alacritas? quæ profecto tanta fuit, ut non modo mortales cuncti, qui intererant, lætarentur: columnæ ipsæ templi pretiosæ, & auro fulgentibus peristromatis conuestitæ, parietes apparatissimi, tectæ, musicis vocibus, cereis collucentibus, thure cæterisque suffimentis, sola festa fronde, ac floribus strata gestire, cælum insolita hilaritate ridere, gratulari æter pulsu campanarum, terra strepitu bombardarum applaudere viderentur; sed etiam Hyacinthus ipse de cælo spectans honores suos, quia de nouo gaudere poterat, immortaliter gauderet. Neque vero temporis ac diei, quo res acta est, prætereunda est consideratio. nam primum dies ille Dominicus, qui in Albis dicitur à maioribus nostris, tum quia numeratur octauus à Christi reuiuiscens commemoratione: tum quia, qui sacro baptismate initiabantur, in togis albis viscebantur, semper lætissimus ac religiosissimus est habitus. deinde reor accidisse diuinitus, ut qui caloribus æstiuis, medio Augusto, mente concessit ad superos, ejus beatitas innotesceret medio. Vere scriptores enim rerum naturalium diligentissimi prodiderunt è vernis floribus Hyacinthum florem suauerubentem maxime durare. referte nunc cogitationem, Auditores, ad eius, quem celebramus & colimus, nomen. nõ ne animaduertistis vocari Hyacinthum? Quid sibi vult ergo Hyacinthum Pontificis oraculo beatum decerni, vestita floribus humo, tota ridente Natura; atque, ut planius loquar, Vere medio? O admirabilem Dei sapientiam in nominibus vitæ, virtutisque congruentibus imponendis. Vere medio beatus decernitur Hyacinthus, ut nimirum intelligamus eum esse, qui non modo familiam suam, patriam Poloniam, Ecclesiam militantem, tãquam

Plin. lib. 24.
cap. 11.

flos vernus caritate purpureus exornaturus est : verum etiam in amoenissimo illo , & florentissimo rriuphantis Horto , vbi pro sole Deus est , pro tempore æternitas : pro quattuor vicissitudine tempestatum , ver perpetuum , quasi celestis Hyacinthus diuina gloria suauerubens in perpetuas æternitates duraturus. Lætare igitur Polonia quæ pulcherrimum hunc florem edidisti. Gaude Sigismunde multorum regnorum Rex ad auitam , hoc est Catholicam Religionem patrio Sueciæ Regno restituendam nate , de tanto regni tui bono. Triumphâ Cracouia de isto thesauro corporis , intra sinum tuum recondito , quod quasi florem , mortis falce succisum , oriente vitæ æternæ sole visura es aliquando reuirescere. Exultate vos Patres optimi , lætitia in tanto vestro decore Hyacintho : quem mihi videre atque audire videor , ab illis beatorum sedibus , vbi cum vestris sanctissimis heroibus sodalibus suis , Dominico , Thoma , Petro , Vincentio , Antonino , quos in Concilio celestium viuere certo scimus , de sua vestraque dignitate lætus gratulatur ; appellare adolescentes vestros , atque his propemodum vocibus affari . Filij quos vnice amo ; quos in ordinem nostrum lectos , Familia prædicatorum alit , educatque . videtis ne quo mea me virtus intulit ? nostis quibus officiorum & recte factorum gradibus in cælum ascendi ? sequimini passibus istidem , ac vestigijs præeuntem . Habetis plura , quam ego habuerim , ad sanctitatem adiumenta : habetis tot sanctorum virorum nostri ordinis , qui vos antecesserunt annorum ferme quadringentorum spatio , & meorum nonnulla etiam virtutum , exempla : accepistis maiorum mores ; imbibistis præcepta ; ingressi estis viam eorum illultribus consignatam vestigijs , quæ omnia suadent hominibus , expectare à vobis plura quam arbitremini . Videte per Deum immortalem

A. d. d. d. d. d. d.
v. l. l. l. l. l. l.

talem etiam atque etiam ; & per signiferum nostrum
 Dominicum videte , ne spem de vobis conceptam ;
 ne fidem datam , ne expectationem fallatis . intelli-
 gite nec ingredi , nec diu viuere in optime institu-
 to sodalicio satis esse ad sanctimoniam ; nisi sancte
 integreque viuatur : nec miracula expeti à vobis ;
 sed studium probitatis , recte facta ; virtutum exem-
 pla , morum ac doctrinæ integritatem , populorum
 eruditionem , fidei Catholicæ Romanæque defensionem .
 Atque hæc paterna monita , Auditores , non mo-
 do ad vestros adolescentes , sed etiam ad omnes reli-
 giosæ cultores vitæ , vestriq. ordinis imitatores re-
 ferri possunt . Quare tandem aliquando ad virum
 beatissimū Hyacinthū in tutissimo felicitatis portu-
 locatum , orationis nostræ cursum desectamns . De-
 bebatur tibi quidem sanctorū prædicatorū flos Hya-
 cinthe . sancti alicuius atq. eloquentis oratoris ora-
 tio . Alter Basilius , alter Ambrosius , virtutibus tuis ;
 alter Nazianzenus , alter Chrysostomus tuis laudibus
 debebatur . aut certe vnus è doctissimis , disertissimis
 que sodalibus tuis in hunc locū te laudaturus ascēde-
 re debuisset . neque enim verendum erat vt ne forde-
 sceret laus in ore proprio : quando qui te laudat , non
 laudat hominem , sed virtutem , quam in te impres-
 seras : Christum laudat , quem imitatione morum præ-
 ne expresseras : Deum laudat , qui mirabilis est in san-
 ctis suis . Quoniam tamen horum tuorum sociorum
 modestia voluit laudatorem tuum , professione qui-
 dem & habitu diuersi ordinis esse , eiusdē vero , amo-
 re , eiusdem institutis , suscipe paterna beneuolentia
 non laudationem , sed conatum laudationis , quam
 tridui spatii imbecillitas ingenij mei exorsa est , non
 contexit , adumbravit , non depinxit ; atque apud
 Deum esto deprecator salutis meæ . Deinde Eccle-
 siam , tot tamque grauib. calamitatibus exagita-
 tam

tam : Clementem Pontificem qui clauum tenet, Car-
dinales qui aſident gubernanti, tuo patrocinio iuua.
Sigismundo Regi clienti tuo, in Suecia pro religione
Catholica laboranti, animos, ac vires impetra. Po-
loniam tuæ iamdudum commiſſam tutelæ atq. rece-
ptâ tuere. ſodales hoſce tuos adeo vtilis Eccleſiæ vbi
que gentium diſſeminatos ſoue : clerum denique, po-
pulumque Romanum, religioſorum omnium
ordines, auditoresque in primis qui mihi
dicenti de tuis laudibus humaniter
aures præbuerunt, eadem cha-
ritate, qua nationes om-
nes, ac gentes viuens
in terris tueba-
re, nunc bea-
tus in
czlo complectere.

D I X I.

